

Utlåtande 2008:73 RVI (Dnr 327-531/2008)

Rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen kvartal 4 2007, äldreomsorg

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande
Stadsdelsnämndernas rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen godkänns.

Föredragande borgarrådet Ewa Samuelsson anför följande.

Ärendet

Enligt den ändring i socialtjänstlagen 16 kap. 6 f-h §, som infördes 1 juli 2006, är kommunerna skyldiga att anmäla alla gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (SoL) som inte verkställts inom tre månader. Rapportering skall ske till länsstyrelsen, kommunens revisorer och kommunfullmäktige. Rapporteringsskyldigheten gäller även alla avbrott i verkställigheten om beslutet inte har verkställts på nytt inom tre månader från dagen för avbrottet.

De beslut som skall rapporteras är beslut om insatser enligt 4 kap. 1 § SoL inom äldreomsorg, omsorg om funktionshindrade samt individ- och familjeomsorg.

Till kommunfullmäktige skall socialnämnden lämna en statistikrapport över hur många gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § SoL som inte verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. I rapporten skall anges vilka typer av bistånd dessa beslut gäller samt hur lång tid som förflutit från dagen för respektive beslut. Uppgifterna i rapporten skall vara avidentifierade. Inte heller skall skälen till varför de rapporterade besluten inte är verkställda

framgå. Däremot skall det framgå hur stor del av besluten som gäller kvinnor respektive män. Rapportering skall göras en gång per kvartal.

Ändringen i socialtjänstlagen innebär att en kommun som inte inom skälig tid tillhandahåller bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL som någon är berättigad till enligt beslut av kommunen, åläggs att betala en särskild avgift. Detsamma gäller om kommunen inte inom skälig tid på nytt tillhandahåller biståndet efter det att verkställigheten avbrutits. Sanktionsavgiften tillfaller staten. Det lägsta beloppet för en sanktionsavgift är 10 tkr och det högsta 1 mnkr.

I ärendet redovisas de ej verkställda beslut som stadsdelsnämnderna rapporterat till länsstyrelsen, revisionskontoret och äldreförvaltningen avseende kvartal 4 2007, se *bilaga*.

För kvartal 4 2007 har stadsdelsnämnderna rapporterat totalt 66 beslut som inte hade verkställts inom tre månader. Under perioden har 9 av dessa beslut verkställts, 1 ansökan har återtagits och 1 ärende har avslutats varför det vid periodens slut den 31 december 2007 fanns 55 ej verkställda beslut att rapportera. Av dessa 55 beslut avsåg 49 ansökan om särskilt boende, 5 ansökningar avsåg dagverksamhet och 1 ansökan avsåg kontaktperson. 51 av besluten hade inte verkställts på grund av att den enskilde antingen tackat nej till erbjudande eller haft särskilt önskemål och i 4 fall beror det på resursbrist att besluten inte verkställts.

I tabellen nedan redovisas antalet beslut som inte var verkställda den 31 december 2007 per stadsdelsnämnd samt skälen till att besluten inte verkställts. Uppgifterna inom parentes i totalsummorna anger redovisade uppgifter vid föregående rapportering den 30 september 2007. Dessutom redovisas antalet ej verkställda beslut per stadsdelsnämnd vid tidigare rapporteringstillfällen kvartal 2 2007 och 3 2007.

Tabell 1. Antal beslut som inte var verkställda vid redovisningsperiodens slut per stadsdelsnämnd

SDN	30/6 2007	30/9 2007	31/12 2007	Enskilde tackat nej/ väntar på önskat boende 31/12 2007	Resursbrist 31/12 2007
Bromma	10	10	15	14	1
Enskede-Årsta- Vantör	2	4	0	0	0
Farsta	2	3	2	2	0
Hägersten- Liljeholmen	7	4	11	10	1
Hässelby-Vällingby	8	4	5	3	2
Rinkeby-Kista	0	0	0	0	0

Kungsholmen	13	20	17	17	0
Norrmalm	3	0	0	0	0
Skarpnäck	3	0	0	0	0
Skärholmen	0	0	0	0	0
Spånga-Tensta	1	0	0	0	0
Södermalm	1	0	3	3	0
Älvsjö	1	1	1	1	0
Östermalm	0	0	1	1	0
TOTALT	51	46	55	51 (35)	4 (11 *)

**Felrapporterade ärenden från Kungsholmens stadsdelsförvaltning kvartal 3/2007, i flera fall väntar den enskilde på ett önskat boende.*

Beredning

Ärendet har beretts av äldrenämnden. Rapportering av ej verkställda beslut har gjorts från samtliga stadsdelsnämnder. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 5 februari 2008.

Äldrenämnden godkänner stadsdelsnämndernas rapportering av ej verkställda beslut, kvartal 4 2007, och överlämnar rapporteringen till kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsens pensionärsråd har ingen erinran.

Mina synpunkter

Jämfört med föregående kvartal har antalet ej verkställda beslut ökat under kvartal 4 2007. De flesta beslut som rapporteras avser beslut om permanent boende och i samtliga dessa fall har den enskilde valt att vänta på önskat boende. I de fyra fall stadsdelsnämnderna angett resursbrist som skäl till att besluten inte verkställts avser besluten kontaktman respektive dagverksamhet.

Fem stadsdelsnämnder, Norrmalm, Rinkeby-Kista, Skarpnäck, Skärholmen och Spånga-Tensta har glädjande nog rapporterat att de inte har några ej verkställda beslut under perioden.

Det faktum att den enskilde väljer att vänta på ett önskat boende innebär att många beslut inte kan verkställas inom tre månader. Ur rättslig synpunkt är detta självfallet inte tillfredsställande. Samtidigt är det viktigt att den enskildes önskemål om särskild adress ska tillgodoses så långt det är möjligt.

Vid halvårsskiftet i år införs kundval och ett köhanteringssystem inom äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden. Det innebär att stadens vård- och omsorgsboenden tydligare kommer att betraktas som en resurs för alla stadens

äldre. Efterfrågan kommer att bli styrande för stadens äldreboendeplanering och för enskilda utförare etablering.

I det förslag till riktlinjer för köhantering som tagits fram framgår att om det inte genast finns en ledig lägenhet att tillgå på något av de boenden den enskilde valt ska den enskilde alltid erbjudas ett alternativt likvärdigt boende. Den enskilde ska också informeras om aktuell kötid till önskat boende. Om den enskilde valt att vänta på önskat boende men inte kunnat erbjudas en lägenhet inom två månader ska han/hon återigen erbjudas ett annat boende. I riktlinjerna betonas vikten av att all information och alla åtgärder som vidtas i ärendet ska dokumenteras.

Bilaga

Statistikrapport av stadsdelsnämndernas rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (SoL), kvartal 4 2007.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden *Carin Jämtin* och *Roger Mogert* (båda s) och *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Antalet beslut som inte har verkställts inom tre månader har ökat väsentligt jämfört med föregående kvartal. Det rör sig om en tjugofemprocentig ökning av antalet beslut som inte var verkställda vid periodens slut. Framför allt är det äldre i Bromma, Hägersten-Liljeholmen och Kungsholmen som har valt vänta på önskat boende istället för att tacka ja till erbjuden plats.

Vi saknar en närmare analys i ärendet av varför det är just dessa tre stadsdelsnämnder som återkommande redovisar den högsta andelen ej verkställda beslut. Hägersten-Liljeholmen hör även till de tre stadsdelsnämnder som har dömts till vite för beslut inom äldreomsorgen som inte har verkställts i rimlig tid. Det är exempelvis viktigt att klargöra om det råder brist på äldreboenden i närområdet eller om de boenden som erbjuds inte är attraktiva för de äldre.

Det är också helt oacceptabelt att äldre inte ska kunna få plats i en dagverksamhet eller få en kontaktman på grund av resursbrist i en så rik stad som Stockholm. Vi saknar synpunkter från borgarrådet om hur dessa brister ska åtgärdas.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet *Yvonne Ruwaida* (mp) enligt följande.

Rapporteringen belyser att det finns äldre människor som inte får den hjälp de har rätt till enligt lagen. Jämfört med föregående kvartal har antalet ej verkställda beslut ökat. I flera fall är orsaken att den enskilde valt att vänta på ett önskat boende. I andra fall har man inte kunnat verkställa beslut om kontaktperson eller dagverksamhet. Det är tydligt att det inte finns tillräckliga resurser för att följa upp de beslut som är fattade. Det är oacceptabelt att människor i svåra situationer hamnar i kläm när resurserna inte räcker.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Stadsdelsnämndernas rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen godkänns.

Stockholm den 16 april 2008

På kommunstyrelsens vägnar:
CARIN JÄMTIN

Ewa Samuelsson

Anette Otteborn

Särskilt uttalande gjordes av *Carin Jämtin, Tomas Rudin, Roger Mogert* och *Teres Lindberg* (alla s) och *Ann-Margarethe Livh* (v) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (s) och (v) i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av *Stefan Nilsson* (mp) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (mp) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

I ärendet redovisas de ej verkställda beslut som stadsdelsnämnderna rapporterat till länsstyrelsen, revisionskontoret och äldreförvaltningen avseende kvartal 4 2007, se *bilaga*.

För kvartal 4 2007 har stadsdelsnämnderna rapporterat totalt 66 beslut som inte hade verkställts inom tre månader. Under perioden har 9 av dessa beslut verkställts, 1 ansökan har återtagits och 1 ärende har avslutats varför det vid periodens slut den 31 december 2007 fanns 55 ej verkställda beslut att rapportera. Av dessa 55 beslut avsåg 49 ansökan om särskilt boende, 5 ansökningar avsåg dagverksamhet och 1 ansökan avsåg kontaktperson. 51 av besluten hade inte verkställts på grund av att den enskilde antingen tackat nej till erbjudande eller haft särskilt önskemål och i 4 fall beror det på resursbrist att besluten inte verkställts.

I tabellen nedan redovisas antalet beslut som inte var verkställda den 31 december 2007 per stadsdelsnämnd samt skälen till att besluten inte verkställts. Uppgifterna inom parentes i totalsummorna anger redovisade uppgifter vid föregående rapportering den 30 september 2007. Dessutom redovisas antalet ej verkställda beslut per stadsdelsnämnd vid tidigare rapporteringstillfällen kvartal 2 2007 och 3 2007.

Tabell 1. Antal beslut som inte var verkställda vid redovisningsperiodens slut per stadsdelsnämnd

SDN	30/6 2007	30/9 2007	31/12 2007	Enskilde tackat nej/ väntar på önskat boende 31/12 2007	Resursbrist 31/12 2007
Bromma	10	10	15	14	1
Enskede-Årsta- Vantör	2	4	0	0	0
Farsta	2	3	2	2	0
Hägersten- Liljeholmen	7	4	11	10	1
Hässelby-Vällingby	8	4	5	3	2
Rinkeby-Kista	0	0	0	0	0
Kungsholmen	13	20	17	17	0
Norrmalm	3	0	0	0	0
Skarpnäck	3	0	0	0	0
Skärholmen	0	0	0	0	0
Spånga-Tensta	1	0	0	0	0
Södermalm	1	0	3	3	0
Älvsjö	1	1	1	1	0

Östermalm	0	0	1	1	0
TOTALT	51	46	55	51 (35)	4 (11 *)

**Felrapporterade ärenden från Kungsholmens stadsdelsförvaltning kvartal 3/2007, i flera fall väntar den enskilde på ett önskat boende.*

BEREDNING

Ärendet har beretts av äldrenämnden. Rapportering av ej verkställda beslut har gjorts från samtliga stadsdelsnämnder. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 5 februari 2008.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 12 februari 2008 att

1. godkänna stadsdelsnämndernas rapportering av ej verkställda beslut, kvartal 4 2007, samt att
2. överlämna stadsdelsnämndernas rapportering av ej verkställda beslut till kommunfullmäktige.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 28 januari 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Jämfört med föregående kvartal har antalet beslut som inte verkställts inom tre månader ökat under kvartal 4 2007. De flesta beslut som rapporteras avser beslut om permanent boende och i samtliga dessa fall har den enskilde valt att vänta på önskat boende. I de fyra fall stadsdelsnämnderna angett resursbrist som skäl till att besluten inte verkställts avser besluten kontaktman respektive dagverksamhet. Fem stadsdelsnämnder, Norrmalm, Rinkeby-Kista, Skarpnäck, Skärholmen och Spånga-Tensta har inte några beslut som inte verkställts inom tre månader att rapportera.

Det faktum att den enskilde väljer att vänta på ett önskat boende medför att många beslut inte kan verkställas inom tre månader. Detta innebär att om den enskilde väljer att vänta på ett önskat boende riskerar ansvarig kommun vitesföreläggande enligt socialtjänstlagen. Stockholms stad har, liksom många andra kommuner, varit i kontakt med länsstyrelsen angående detta. Länsstyrelsen är medveten om problematiken men menar att det i många fall också är en planeringsfråga. Länsstyrelsen understyrker vikten av att den enskilde ska erbjudas godtagbara alternativ till det önskade boendet och om den enskilde tackar nej till erbjudandet ska detta finnas dokumenterat.

Hittills har stadsdelsnämnderna i Farsta, Hässelby-Vällingby samt Hägersten-Liljeholmen tilldömts vite om totalt 293 tkr för beslut inom äldreomsorgen som inte verkställts inom rimlig tid. Farsta stadsdelsnämnd har tilldömts vite om 146 tkr resp. 50 tkr för två beslut om boende som inte verkställts inom rimlig tid. Efter samråd med stadsledningskontorets juridiska avdelning har stadsdelsnämnden valt att inte överkla-

gat domen. Även Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnds vite om 75 tkr avser ett beslut om boende. Denna dom har överklagats då stadsdelsnämnden anser att det finns dokumenterat att den enskilde valt att vänta på önskat boende. Hägersten- Liljeholmens vitesföreläggande gäller ett beslut om kontaktperson som inte verkställts på grund av rekryteringssvårigheter. Stadsdelsnämnden har tilldömts ett vitesföreläggande om 22 tkr och domen kommer inte att överklagas.

I juli 2008 införs kundval och ett köhanteringssystem inom äldreomsorgens vård och omsorgsboenden. I det förslag till riktlinjer för köhantering som äldrenämnden överlämnat till kommunfullmäktige framgår att om det inte genast finns en ledig lägenhet att tillgå på något av de boenden den enskilde valt ska den enskilde alltid erbjudas ett alternativt likvärdigt boende. Den enskilde ska också informeras om aktuell kötid till önskat boende. Om den enskilde valt att vänta på önskat boende men inte kunnat erbjudas en lägenhet inom två månader ska han/hon återigen erbjudas ett annat boende. I riktlinjerna betonas vikten av att all information och alla åtgärder som vidtas i ärendet ska dokumenteras.